

Said Yüce

İSTANBUL İLİM VE KÜLTÜR VAKFI MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI

25. Dönem Amasya, 26. Dönem Isparta Milletvekili

**Kürtler de Türkler de
Bediüzzaman Hazretlerine Kulak Vermeli !..**

Değerli Kardeşlerim,

Bu programı tertipleyen muhterem dostlar,

Hepinizi hürmetle ve muhabbetle selamlıyorum.

Rabbimin selamı ve rahmeti hepinizin ve hepimizin üzerine olsun.

Diyarbakır'deyiz. Hazret-i Üstad Bediüzzaman'ın hayatında önemli bir mekan olan Diyarbakır, onun gezdiği, yaşadığı, Risale-i Nur'ları telif ettiği bütün beldeler gibi, bizim nazarımızda bir “Şehr-i Bediüzzaman”dır.

Bu Şehr-i Bediüzzaman'da olmaktan duyduğum memnuniyeti bir kez daha ifade etmek istiyorum. Bu “Şehr-i Bediüzzaman Diyarbakır” ki, onun hayatında önemli tarihlerin, “dönüm noktası” olarak kaydedildiği bir mübarek beldedir.

Gençliğinin en heyecanlı günlerinde uğradığı bir gönül beldesidir, Diyarbakır...

Meşrutiyet'in ilanından sonra, Van dolayındaki Ertoşi aşiretlerinden başlayarak, köylere, aşiretlere meşrutiyeti anlatmak için çıktığı seyahatin önemli duraklarından biridir Diyarbakır.

Evet, bugün bize elmas değerinde hakikatler sunan Münâzarât ve Muhâkemât isimli eserleri, bu coğrafyada yaptığı münazaraların ve sohbetlerin mahsulüdür.

Diyarbakır'e geldiği zaman, konferanslarıyla ulemâ ve halkı meşrutiyet hakkında aydınlattığı gibi, Osmanlının son devrinde Kürdistan'daki bütün problemlerin çözümü olarak ortaya koyduğu Medresetüzzehra'sının faydaları ve hakikatleri konusunda ilk kez ulemayı ve ehl-i hamiyeti aydınlatmış, onun faydalarını kabul ettirmişti.

Üstad, Birinci Cihan Harbi'nden az önce, telifine başladığı İşârâtü'l-İ'câz isimli muhteşem tefsirini, savaş günlerinde de, yine yeğeni ve talebesi Molla Habib Efendi'ye kâh siperde, kâh at sırtında dikte ettiriyordu. Ruslar'a direndikleri son nokta Bitlis'in de istilâsı tehlikesi baş gösterince bu harika tefsirin ilk müsveddelerini, yanında çarpışan kardeşi Molla Abdülmecid'le Diyarbakır'e gönderdi. Bu muazzam eser, Diyarbakır'de, dostu ve ahbabı Vali Cevdet Bey'in evinde tebyiz ediliyor, yani temize çekiliyordu. İşte, Ruslar'a esir düşeceği 2 Mart 1916 günü gecenin evveli olan ikindide birden mürekkep hokkası devrilmiş ve eserdeki kemende benzer o garip suret vücuda gelmişti. Diyarbakır, onun hayatının bir dönüm noktasına daha şahitlik ediyordu.

Kürtler'in yaşadığı sorunların bölgesel ölçeklerin çok ötesinde olduğunu anladığı günlerde, 1907 yılında İstanbul'a doğru yola çıktı. Hayatında ilk kez doğduğu köyün dışına çıkarken, ömrünün sonuna kadar olduğu gibi, ümmetin bütününün sorunları gündemindeydi. Ancak o günlerde ve daha sonralarında, Anadolu'nun ücra kasabalarında, dağlarında, bağlarında iken de bu coğrafyadan bir an olsun kopmadı. Çam Dağları'nın tefekkür dolu zirvelerinde, Şarkın, yalçın kayalıklarında geçirdiği âsûde günleri yâd etti.

Neden gelmişti İstanbul'a, ne istiyordu?

Önce Yıldız Saray'ının kapısını çaldı. Dostu Van Valisi Tahir Paşa'nın mektubuyla müracaat ederek Sultan Abdülhamid ile görüşmek istedi. Ancak Mabeyn Paşaları onun bu isteğini cevapsız bıraktı.

Ancak o İstanbul'a geliş gayesinden asla geri dönmedi. Taleplerini günün gazetelerinde neşrettiği makalelerinde dile getirmeye başladı.

İşte, Meşrutiyet'in o ilk günlerinde her fırsatta, gazete-dergi sayfalarında ve meydanlarda düşüncelerini dile getiriyordu.

“Kürtler Neye Muhtaçtır?” diye soruyor ve bu suale cevap bulmak için geldiği İstanbul'da ne aradığını dile getiriyordu.

Mesela, 117 yıl önce Kürt Teavün ve Terakki Gazetesi'nde kaleme aldığı “Bediüzzaman Molla Said-i Kürdî'nin Nesâyihi”¹ başlıklı makalesinde şöyle sesleniyordu:

“Ey Geli Kurdan!” / “Ey Kürd Halkı!”

Birlikte kuvvet, beraberlikte hayat, kardeşlikte saadet, hükümete) selamet vardır.

Birlik bağını ve muhabbet/sevgi ipini sağlam tutunuz. Ta ki sizi belalardan kurtarsın. İyice dinleyiniz, size bir şey söyleyeceğim:

Biliniz ki, bizim üç cevherimiz vardır, ki bunlar kendilerini muhafaza etmemizi, korumamızı bizlerden istemektedirler.

Birincisi: İslamiyet'tir ki milyonlarla şehidin kanı onun uğruna dökülmüştür.

İkincisi: İnsaniyettir ki dünya/alem (uluslar

arası toplum) nazarında (değer biçilen) ilmi/fikri çalışmalarla, fazilet ve insaniyetimizle kendimizi dünyaya göstermeliyiz/kabul ettirmeliyiz.

Üçüncüsü: Milli kimliğimizdir ki bizim onurumuzdur. Bizler, (bu alandaki) çalışmalarımızla ve milli kimliğimizi/kültürümüzü koruyarak, (tarihten bizlere bıraktıkları bu miras) iyilikleri ile var olan/yaşayan ecdadımızın ruhlarını kabirlerinde şad etmeliyiz/bizimle gurur duymalarını sağlamalıyız.

¹ Kürt Teavün ve Terakki Gazetesi, Sayı: 1, 22 Teşrinisâni 1324/4 Aralık 1908, İstanbul.

Üç de düşmanımız vardır ki bizi harap ediyor:

Biri, fakirliktir:

İkincisi, cehalet ve eğitimsizliktir:

Üçüncüsü, ihtilafır.

Bu üç düşmana karşı maarif, sanat, ittifak silahıyla mukabele etmeliyiz.

Ve son vasiyet:

Okumak, okumak, okumak!.. / **“Xwendin, xwendin, xwendin!..”**
(Handin, Handin, Handin!..”)

El ele vermek, el ele vermek, el ele vermek!.. / **“Dest hev girtin, dest hev girtin, dest hev girtin!”**

1908’in son günlerinde İstanbul’da “Kürt Teavün ve Terakki Gazetesi”nde çıkan bu yazıda, Kürtlerin dert ve dermanlarını, temel sorunlarını ve çözüm önerilerini oldukça veciz şekilde, akıcı ve anlaşılır bir Kürtçe ile dile getiriyordu.

“*Ey Kürtler*” hitabı ile başlayan bu sesleniş, adeta bir manifestoydu. Kürt toplumunu muhatap alan tarihi bir bildirme ve yol gösterici bir bildiri metniydi.

Hâlâ güncel ve geçerliliğini koruyan bu metin, Kürtlerin ihtişamlı tarih ve medeniyetlerinin dinamiklerine işaret ederek, buna yaraşır parlak bir geleceğin inşası için medeni, makul ve meşru metotlar göstermekte, yol haritası sunmaktadır.

Merkezi Van’da olmak üzere değişik bölümlerinin Bitlis ve Diyarbakır’da kurulması planlanan ve Arapça, Kürtçe ve Türkçe eğitim ön gören **Medreset’üz-Zehra/Zehra Üniversitesi** projesiyle pratik alt yapısı da oluşturulan bu mesaj ve manifestonun sesi, söz konusu bu baskı ve şiddet ortamında duyulmaz hale getirildi denilebilir.

Bu manifestoyu takip eden günlerde asra bedel gelişmeler devam ederken, 1909 yaz başında önce 31 Mart olayı, ardından Sultan Abdülhamid tahttan indirildi.

“Sen de şeriat istemişin?..” suçlamasıyla 31 Mart’ta Hurşid Paşa Divan-ı Harbi’nde yargılandığı sırada yaptığı muhteşem savunması Divan-ı Harb-i Örfi, sonrasında Kürdistan’da aşiretler arasında dolaşarak yaptığı münazaraların mahsulü Muhakemat ve Münazarat kitaplarında, Şam Emevi Camii Şerifi’nde verdiği Hutbe’de İslâm toplumunun ve içinden çıktığı Kürd kavminin sorunlarına çare arayışını sürdürdü.

Muhâkemat isimli eserinin başında dile getirdiği gibi, milletin geri kalmasından ciğeri yanmış gibi feryad, figan ederek, “Ah, ah, ah! Vâ esefâ!” diye sesleniyor, “Âh şu garip Nursi ki...” diyor, ciğeri yanmış gibi, İslâm dünyasının geri kalmışlığından dolayı, feryad figan ederek diyordu ki, “İslâm’ın özünü”, “mağz ve lübbünü terk ederek, kabuk ve kışırına, zahirine, görünüşüne hasr-ı nazar ettik. Bütün dikkatimizi oraya verdik ve aldandık.”

“Biz İslâm’ı terk ettiğimiz için geri kaldık, Batı dünyası gibi değil; eğer tekrar geri İslâm’a döner de onu yaşar isek, nasıl ki geçmişte yüksek bir medeniyetin kurulmasında İslâm öncülük etmiş ise, günümüzde de aynı şekilde yükselmemiz için

bir öncülük edecektir!” diyordu. Kürtlerin saadetinin de, İstanbul’un saadetinin de birbirine bağlı olduğunu biliyor ve çok net olarak ifade ediyordu:

Yani: İstanbulsuz Diyarbakır, Diyarbakırsız; İstanbul olmaz, olamaz !

“Ben Kürdistan’da dünyaya geldim. Fakat bütün hayatım Türklerin arasından geçti. En çok onlara hizmet ettim. Ben bu milletin kardeşliğini, birliğini, beraberliğini esas alıyorum.” Diyordu.

Üstad Bediüzzaman Said-i Nursî hayatı boyunca iki şeyin üzerinde durmuştur:

Bir, İslâm birliği ve ümmetin birliği... Bütün bir İslâm dünyasının sorunlarıyla ilgilenmiştir. Müslümanların, yeni kapitalist ve materyalist dünyaya karşı yekvücut fikri ve siyasi bir duruş içerisinde olmasını savunmuştur. Onun ittihad-ı İslâm fikri, müslüman kavimler birliği, hem bütün müslümanların hukukunu eşitleyen, bir gören, Kürdü, Türkü, Arabı, Çerkezi eşit gören, hem de müslüman olmayan herkesin de hakkını teslim eden bir anlayıştır.

İşte Kürt meselesindeki duruşu da budur. İlk İstanbul’a geldiği zaman 1907’de yaptığı yine ilk iş Sultan Abdülhamid’den Van, Bitlis ve Diyarbakır’da, Arapça, Türkçe ve Kürtçe öğrenim yapacak, tedrisat yapacak birer üniversite istemek olmuştur.

Ömrünü, insanlığın felahı ve İslam’ın ittihat ve terakkisine hasr eden Bedüzzaman’ın kavmiyetçilik (ırkçılık) meselesindeki görüşü, Kur’an ve Sünnet’ten mülhemdir. Dolayısıyla SAİD NURSİ’nin bu yöndeki görüşleri, zekâ ürünü veya şahsi olmaktan ziyade, Asr-ı Saadetin insan, hayat ve ümmete dair, emir ve uygulamalarını 20 ve 21. Yüzyıla taşımaktan ibarettir.

Bu itibarla Bedüzzaman’ın, güncel olan terör hadisesine bakışı, bir Türk, Kürt ve Arap gibi unsuriyet meselesi olmanın ötesinde, bir ümmet meselesi olup, çözümünü de İttihad-ı İslam’dır.

Bu çözüm önerilerin ne denli işe yaradığına ise tarihi olaylar teyid etmektedir. Zira farklı kavimlerden müteşekkil İslam ümmetleri, ne zaman ittihat etmişlerse, Allah C.C. tarafından huzur, güven ve selamete ödüllendirilmişlerdir.

Vakta ki, ne zamanla bize bulaştırılan “ırkçılık hastalığı” bizde makes bulunduğu...

Bugün çok açıkça görülmektedir ki;

Niyet ve icraatları itibarıyla, küresel güçlerin üzerinde çalışarak, yüzyıllarca mensubiyetini “Millet-i İbrahimiye” olarak kabullenmişiz. Ne var ki, bugün adı ne olursa olsun, ırkçılık hastalığı bünyemizi sarmış ve sonuçları ortadadır.

Bediüzzaman’ın, bu sempozyumun konusu ve Türkiye’nin en önemli toplumsal meselelerinden olan Kürt sorunu ile ilgili çözüm ve önerilerini, iki ana başlıkta toplayabiliriz:

1. İttihad-ı İslam (Cemahir-i Müttefika-i İslamiye’nin kurulması)
2. Medresetüzzehra projesi

Bediüzzaman'ın Osmanlı'nın son dönemleri ile Cumhuriyetin başında, ırkçılık illetine çare olarak yöneticilere sunduğu ve “İttihad-ı İslamın” maarif boyutu olan, bu coğrafyayı paylaşan ümmetin konuştuğu dillerde (Türkçe, Arapça ve Kürtçe) bir üniversite (Medresetüzzehra) hayali gerçekleşseydi, muhtemelen durum, bugünkünden farklı olurdu.

Bediüzzaman'ın önerileri, bugün hâlâ geçerliliğini koruyan bir barış ve birlik reçetesi sunmaktadır.

Bediüzzaman Said Nursi Reis-i Cumhur'a ve Başvekile yazdığı mektupta bu meseleye verdiği ehemmiyeti şöyle anlatıyordu:

Câmiü'l-Ezher Afrika'da bir medrese-i umumiye olduğu gibi; Asya, Afrika'dan ne kadar büyük ise, daha büyük bir dâru'l-fünûn, bir İslâm üniversitesi Asya'da lâzımdır. Tâ ki İslâm kavimlerini, meselâ: Arabistan, Hindistan, İran, Kafkas, Türkistan, Kürdistan'daki milletleri, menfi ırkçılık ifsad etmesin. Hakîki, müsbet ve kudsî ve umumî milliyet-i hakîkiye olan İslâmiyet milliyeti ile ﴿ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ ﴾ Kur'anın bir kanun-u esâsîsinin tam inkişafına mazhar olsun. **Ve felsefe fûnûnu ile ulûm-u diniye birbiriyle barışsın ve Avrupa medeniyeti, İslâmiyet hakâikıyla tam musâlaha etsin. Ve Anadolu'daki ehl-i mekteb ve ehl-i medrese birbirine yardımcı olarak ittifak etsin** diye Vilâyât-ı Şarkiyenin merkezinde hem Hindistan, hem Arabistan, hem İran, hem Kafkas, hem Türkistan'ın ortasında Medresetü'z-Zehrâ mânâsında, Câmiü'l-Ezher üslûbunda bir dâru'l-fünûn; hem mekteb, hem medrese olarak bir üniversite için, tam ellibeş senedir Risale-i Nurun hakâikına çalıştığım gibi, ona da çalışmışım. En evvel bunun kıymetini (Allah rahmet etsin) Sultan Reşâd takdir edip yalnız binasını yapmak için yirmi bin altın lira verdiği gibi, sonra ben eski Harb-i Umumî'deki esâretimden döndüğüm vakit, Ankara'da mevcûd ikiyüz meb'ûstan yüz altmışüç meb'ûsun imzası ile yüzelli bin lira, – o zaman paranın kıymetli vaktinde – aynı o üniversite için vermeyi kabûl ve imza ettiler. Mustafa Kemâl de içinde idi. Demek, şimdiki para ile beş milyon liraya yakın bir tahsîsat vermekle, tâ o zamanda böyle kıymetdâr bir üniversitenin te'sisine herşeyden ziyâde ehemmiyet verdiler.

-Vilâyât-ı Şarkiyede; millet, vatan selâmeti için dine, İslâmiyetin hakâikına kat'iyen tarafdâr olmak, size lâzım ve elzemdir. Binler misâllerinden bir küçük misâl size söyleyeceğim:

Ben Van'da iken, hamiyetli Kürd bir talebeme dedim ki: “Türkler İslâmiyete çok hizmet etmişler. Sen onlara ne niyetle bakıyorsun?” dedim.

Dedi: “Ben Müslüman bir Türk'ü, fâsık bir kardeşime tercih ediyorum. Belki babamdan ziyâde ona alâkadarım. Çünkü: Tam îmâna hizmet ediyorlar.”

Bir zaman geçti (Allah rahmet etsin) o talebem, ben esârette iken, İstanbul'da mektebe girmiş. Esâretten geldikten sonra gördüm. Bazı ırkçı muallimlerden aldığı aksü'l-amel ile o da Kürdçülük damarı ile başka bir mesleğe girmiş. Bana dedi: “Ben şimdi gayet fâsık, hattâ dinsiz de olsa bir Kürd'ü sâlih bir Türk'e tercih ediyorum.”

Sonra ben onu birkaç sohbetle kurtardım. Tam kanâati geldi ki: Türkler, bu millet-i İslâmiye'nin kahraman bir ordusudur.

Ey suâl soran meb'ûslar! Şarkta beş milyona yakın Kürd var. Yüz milyona yakın İranlı ve Hindliler var. Yetmiş milyon Arab var. Kırk milyon Kafkas var.

Acaba birbirine komşu, kardeş ve birbirine muhtaç olan bu kardeşlere, bu talebenin Van'daki medreseden aldığı ders-i dinî mi daha lâzım? Veyâhut o milletleri karıştıracak ve ırktaşlarından başka düşünmeyen ve uhuvvet-i İslâmiye'yi tanımayan sırf ulûm-u felsefeyi okumak ve İslâmî ilimleri nazara almamak olan o merhum talebenin ikinci hâli mi daha iyidir? Sizden soruyorum! ”

İşte bu cevabımdan sonra, an'ane aleyhinde ve her cihetle garblılaştırmak fikrini taşıyanlar, kalktılar imza ettiler. İsimlerini söylemeyeceğim. Allah kusurlarını affetsin; şimdi vefât etmişler.

Ve şimdi orta şarkta sulh-u umumînin temel taşı ve birinci kalesi olan bu üniversiteyi yine mesâil-i azîme-i siyâsiye içinde yeniden nazara alması; elbette bu vatan, bu devlete, bu millete bu azîm, fâideli hizmeti netice verecek. Ulûm-u diniye o üniversitede esâs olacak. Çünkü; hariçteki kuvvet tahribâtı, manevîdir··îmânsızlıklardır. O manevî tahribâta karşı atom bombası ancak manevî cihetinde maneviyattan kuvvet alıp o tahribâtı durdurabilir.

Kıyamet günü haşir meydanına insanlar toplandığında sorulacak sorular arasında hiçbir şekilde ama hiçbir şekilde kavmi ve ırkının ne olduğu sorusu olmayacaktır.

Beşeriyetin bugün ki düşmanı ve karşı karşıya olduğu en büyük tehlike dinsizlik tehlikesidir, imansızlık tehlikesidir.

Bediüzzaman'a göre insanlığın karşı karşıya olduğu en büyük dava ebedi saadeti kazanmak ya da kaybetmek davasıdır.

İSLAM BİRLİĞİ

Bediüzzaman Said Nursi, **İslâm Birliği'ni (ittihad-ı İslâm)** Müslümanların en büyük farz vazifelerinden biri olarak görmüştür. Ona göre, İslâm dünyasında birlik sağlanmadıkça Müslümanların bağımsızlığı, huzuru ve kalkınması mümkün değildir. **İslâm Birliği'nin olmadığı dönemler** tarih boyunca zulüm, savaş ve kaos getirmiş; özellikle Ortadoğu, Yunan ve Roma gibi büyük medeniyetlerin yağma alanına dönüşmüştür. İslâm'ın yayılmasıyla birlikte bu bölgelerde barış ve adalet sağlanmıştır.

Bediüzzaman'a göre, Türkiye'nin Güneydoğusu İslâm dünyasının en kritik bölgelerinden biridir. Eğer bu bölge parçalanırsa, İslâm dünyasındaki uyanış

kontrol altına alınacak ve Müslüman ülkeler emperyalist güçler tarafından daha kolay sömürülecektir.

Tarih boyunca, İslâm dünyasında birlik sağlandığında Batı'nın ilerleyişi durdurulmuş, parçalanma başladığında ise Müslümanlar zayıf düşmüştür.

- **I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı'nın yıkılmasıyla birlikte, Batı dünyası Arap ve Türkleri birbirine düşman etmiş ve Ortadoğu'yu bölerek yüz yıl boyunca kontrol altında tutmuştur.**

Bugün de aynı oyunlar oynanmakta, **Türk-Kürt kardeşliği** hedef alınarak **yeni düşmanlık tohumları ekilmektedir**. Bediüzzaman'a göre, Müslümanlar bu oyunlara karşı uyanık olmalı, **ırkçılığa ve bölücülüğe karşı durarak İslâm Birliği'ni savunmalıdır**.

Bediüzzaman, **Anadolu'nun İslâm dünyasının kalesi** olduğunu ve buradan İslâm Birliği'nin temellerinin atılacağını belirtmiştir. Kastamonu Lahikası'nda yer alan şu ifadeleri bunu açıkça göstermektedir:

"Risale-i Nur, sefine-i Nuh gibi Anadolu'yu Cebel-i Cûdî hükmüne getirip, Küre-i Arz'ın yangınından ve tufanından kurtulmasına sebeptir."

Yani, **Anadolu tıpkı Hz. Nuh'un gemisinin Cudi Dağı'na oturduğu gibi, İslâm dünyasının sığınacağı bir liman ve bir kurtuluş merkezi olacaktır**.

Kürt Teali Cemiyeti ve Kürtçülere Bakışı

Osmanlı'nın son döneminde **Kürt Teali Cemiyeti** ve **Şerif Paşa'nın Ermenilerle ittifakı** büyük tepki çekmişti. Bediüzzaman, **Vakit ve İkdam gazetelerinde yayımladığı yazılarında**, Kürtlerin İslâm ümmetinden koparılmaya çalışıldığını vurgulamış ve şu ifadeleri kullanmıştır:

- **Kürtler İslâm camiasından ayrılmayı asla kabul etmezler.**
- **Kürtler, Osmanlı'ya ve Hilafet makamına sadakatlerini kanlarıyla ispat etmişlerdir.**
- **Ermeniler, Kürtleri kandırarak kendi emellerine alet etmek istemektedir.**

Bediüzzaman'a göre, **Ermeniler ve Batılı güçler**, Kürtleri kullanarak Doğu Anadolu'da bir ayrılıkçı hareket başlatmayı hedeflemekteydi. Bu nedenle, Kürtçü grupların yabancı destekli faaliyetlerini **büyük bir tehlike** olarak görmüş ve şiddetle eleştirmiştir.

İK DAM CERİDE-İ MUTEBERESİNE!

Evvelki günkü gazeteler, Paris'de Şerif Paşa ile Ermeni heyet-i murahhasası reisi Bogos Nubar Paşa arasında Kürdistan ve Ermenistan hakkında bir itilaf akd edildiğini yazarak, Kürd efkâr-ı umumiyesinden istizahatta bulunuyorlardı.

Dörtbuçuk asırdan beri vahdet-i İslâmiyenin fedakar ve cesur hâdim ve taraftarları olarak yaşamış ve dinî an'anesine sadakati gaye-i hayat bilmiş olan Kürdler; henüz beşyüz bine karib şühedasının kanı kurumadan, şişlere geçirilen yetimlerinin, gözleri oyulan ihtiyarlarının hatıralarını teessürlerle anarken; İslâmiyetin zararına olarak, tarihî ve hayatî düşmanlarıyla itilaf akdetmek suretiyle; salabet-i diniyeleri hilafında iftirak-cûyane âmâl takib edemezler.

Binaenaleyh, Kürd vicdan-ı millîsinin bu tarz tahassüsüne mugayir hareket eden zevatı da tanımazlar.

Ve yegâne emelleri de; vahdet-i dinî ve millîlerini muhafaza olduğundan, keyfiyatın izahına delalet buyurulmasını muhterem gazetenizden istirham ediyoruz.

Sâdât-ı Berzenciye'den Dava Vekili Ahmet Arif

Hizan Sâdât-ı Kiramından İhtiyat Binbaşısı Muhammed Sıddık

Ulema-i Ekrad'dan Said-i Kürdî

Kürt Devleti Fikrini Reddetmesi

Bediüzzaman, **Kürtlerin Osmanlı Devleti'nden ayrılarak bağımsız bir devlet kurmalarına kesinlikle karşı çıkmıştır.** Seyit Abdülkadir'in Kürt devleti teklifini şu sözlerle reddetmiştir:

"Bin yıldan beri İslâm'ın bayraktarlığını yapan Türk milletine hizmet yerine, birkaç akılsız kavmiyetçi kimsenin peşinden gitmem."

Benzer şekilde, Mevlanzâde Rifat'ın Kürdistan kurma teklifini de, **"Osmanlı İmparatorluğu'nu ihya edelim, Kürdistan değil"** diyerek reddetmiştir. Ona göre, Osmanlı'nın yıkılmasıyla **Müslümanların parçalanması** büyük bir felaket olacaktı.

Bediüzzaman'a göre, **Müslüman Kürtlerin etnik kimliğinin yok sayılması, asimilasyon politikaları ve zoraki Türkleştirme girişimleri büyük bir hatadır.** Ona göre, bu tür yöntemler **Müslüman kardeşliği anlayışına zarar vermekte ve fitneye yol açmaktadır.**

O, **"Türkleştirme politikalarının vahşi bir yöntem olduğunu"** ifade etmiş ve Kürtlerin **Müslüman Türklerle kardeş olduğu bilincini güçlendirmek gerektiğini** vurgulamıştır. Bediüzzaman Said Nursi'nin üslubu ve tutumu geçmişe takılıp

kalmak değil, geleceğe bakmak, istikbalde olmasını arzu ettiği güzellikler için şikayet etmek yerine çözümler üretmek olmuştur. Onun öngördüğü İslam coğrafyasında ırkı ve kimliği ne olursa olsun Balkanlardan çıkan bir Müslüman hiçbir engele takılmadan Yemen'e kadar ulaşabilmeli, Fas'tan çıkan bir Müslüman da Malezyaya kadar serbetsçe gidebilmelidir. Onun İttihad-i İslam'dan anladığı ve anlatmak istediği de budur.

1910 yılında Şark vilayetlerine doğru çıktığı seyahatte, meşrutiyet, adalet, meşveret, maarif konularında aşiretlerle ve halkla yaptığı müzakerelerin ardından Şam'a kadar ulaştı. Ve nihayet 1911 baharında Şam'dan İstanbul'a dönerek eserleriyle yine cemiyeti aydınlatmaya devam etti.

Bugünlerde Medresetüzzehra projesi için, bir kez de Sultan Reşad nezdinde teşebbüse geçti. Sultan'ın tahsisatıyla medresenin ilk temeli atıldı. Ancak 1914 sonbaharında Osmanlı'nın da Birinci Cihan Harbi'ne girmesiyle bu proje akim kaldı.

Savaşın yaklaştığı günlerde, bir ikinci vakti sonrası, birden bire bir "Âh!" çektikten sonra talebelerine, "Hazırlanınız, büyük bir felâket geliyor!" demişti. Hakikaten kısa bir süre sonra Birinci Dünya Savaşı patlamıştı.

Savaş günlerinde önce irşad vazifesiyle, sonrasında Kürt Gönüllü Milis Alayı komutanı olarak talebeleriyle ön saflarda, avcı hattında kahramanca savaştılar ve 2 Mart 1916 günü Bitlis'i işgal eden Ruslar'a esir düştü. Yüzlerce talebesi ve askeri şehit oldu. Bediüzzaman sadece bir din âlimi değildi, aynı zaman da vatan kahramanıydı. Ruslar'ın Sibiry'a'nın uzak bir köşesi Kostroma'ya gönderdiği sürgünden harika bir surette kurtularak 1918 yılı Haziran'ında İstanbul'a döndü.

İstanbul'da mütareke günlerinde de yine peşpeşe bastırdığı kitaplarıyla irşad vazifesini sürdürürken, bir taraftan da emperyalistlerin, özellikle İngilizlerin işgaline karşı direnişin başını çekiyor ve milli mücadeleye destek veriyordu.

Mütareke günlerinde İstanbul'da, İngiliz işgal kuvvetlerine karşı kahramanca mücadelesini bilen Ankara, onu Ankara'ya davet etti. O, yıkılan imparatorluğun külleri üzerinden yeni bir medeniyet, yeni bir paradigma ve tekrar İslâm ümmetinin kurtuluşu olabilecek bir yapının çıkacağını ümit etti. O Meşveret-i Şer'iyye esaslı dindar bir cumhuriyeti öngörmüştü; Fakat gördüğü manzara bunun tam tersiydi. Mustafa Kemal'le yaptığı görüşmelerde de bunu ifade etti. Ancak Ankara'da Mustafa Kemal ile arkadaşlarını tanıdıktan sonra en büyük hayal kırıklıklarından birisini yaşadı. Milletvekillerinin önemli bir kısmının, kendi tabiriyle yarısının namaz kılmadığını gördü ve yeni yolun, kendince çıkmaz bir yol olduğunu gördü ve o tarihten itibaren siyasi çalışmalarını durdurdu. O tarihten sonra onlarla yolunu tamamen ayırdı. Bu işin daha büyük bir medeniyet ve dünya görüşü kavgası olduğunu fark etti. Van'a inzivaya çekildi ve farklı bir dönemin hazırlığını yapmaya başladı. Artık kendi tabiriyle 1.Said devri kapanmış, 2. Said dönemi başlamıştı. Kur'an ve sünnet rehberliğinde insanlığın ebedi saadetinin kurtuluşu için iman ve tevhid esaslı muhteşem eserleri olan Risale-i Nurları te'lif dönemi başlayacaktı.

BEDİÜZZAMAN'IN FİKİRLERİ IŞIĞINDA BUGÜN İTTİHAD-I İSLAM

Bediüzzaman'ın bakış açısından yola çıkarak, hali hazırdaki **ulus devlet** yapıları içinde nasıl ittihaddan bahsedebiliriz? Böyle bir ittihâdın teşekkülü için ümit var mı?

- Böyle bir ittihâdı, tarihin sayfalarından olduğu gibi kopya edemeyiz.
- İttihad, zamanın ilcaatına (şartlarına) uygun olmalıdır. **Bu devir ise Osmanlı gibi cihanşümul bir devleti kaldıramaz.** Ancak dünyanın bir köy haline geldiği, mesafelerin teknoloji ile kısaldığı bu devirde **Avrupa Birliği tarzındaki yapılanmalar** akla mantığa ve reel şartlara çok daha uygun görülmektedir.
- **Bediüzzaman** da bu manaya atıf yaparak **Cemâhir-i Müttefika-i İslamiye**'nin istikbalde vuku bulacağını haber vermiştir.
- Bu mananın teşekkülü için ulusal sınırların kalkmasına gerek yoktur. İslam ülkeleri kendi aralarında ittifak ederek **dinî, ekonomik, akademik, sanatsal, toplumsal, teknolojik ve siyasî ortak noktalarda bir beraberlik** tesis edebilirler. Pek çok sahada ortak çalışmak, birbirine yardımcı olmak, **güç birliği** oluşturmak ve **küresel ortak projeler** geliştirmek tarzında bir yapılanmaya gidebilirler diye ümit ediyoruz. Tabi bu beraberliğin vâhid-i sahih manasını taşıması için biraz önce saydığımız alt yapının hazırlanması, **kalpler ve zihinlerin maksadda ittifak ve mukaddes değerlerin etrafındaki beraberliğe hazır olması** gereklidir.

Sürgün ve Risale-i Nur'un Telifi

Yeni dönemin aktörleri, memleketi yeniden şekillendirmeye başladıkları günlerde, onun Van'da olmasını hedeflerine ulaşmada tehlikeli buldukları için, Batı Anadolu'ya sürgüne gönderdiler. Ve bu sürgün bize Risale-i Nur'un telifi gibi muhteşem bir hediye netice verdi.

Doğduğu Topraklarda Ölmek İstedi

Maalesef o gün iktidarı elinde bulunduranlar, Üstad'ı Batı Anadolu'ya sürerek, hem Kürtleri, gittiği her yerde de gözetim ve zulüm altında tutarak da Türklerin ve sair İslâm milletlerinin ondan istifade etmesini engellemeye çalıştılar. Bugün 60 dilde ve milyonlarca gönüllerde yer edinen Nur Risaleleri, bu beyhude çabaları da boşa çıkardı.

Artık Kürtlerin de, Türklerin de yeniden onun sözlerini can kulağıyla dinlemesinin vaktidir. Dünya ve âhîret saadetimiz için ömrünü feda etmekten bir an bile tereddüt etmeyen Üstad'ın sözleri, ülkemizin, ümmetimizin ve dünya ve âhîret saadetimizin kapısıdır.

Üstad, 1927 sürgününden sonra vefatına kadar bir daha memleketine dönemedi. Fakat her daim yüreği buraya bağlıydı. Evet doğduğu topraklardan sürgün edilmişti. Ama o her zaman bu topraklara ve bu toprakların insanına kalben bağlıydı. Bölgeyle ve bölge insanıyla sıcak bağlarını son zamanına kadar sürdürdü. Peygamberler şehri olan Urfa'da ölmek istemesi, onun memleket hasretinin en bariz göstergesidir.

Üstad'ın tâ 1908 yılının son günlerinde yaptığı vasiyeti ile konuşmamı bitirmek istiyorum:

“Xwendin, xwendin, xwendin!..” (Handin, Handin, Handin!..)

Okuyun, okuyun, okuyun!..

El ele verin, el ele verin, el ele verin!

“Dest hev girtin, dest hev girtin, dest hev girtin”

Konuşmamın sonunda sözü yine Bediüzzaman Hazretlerine bırakıyorum:

ALTINCI MES'ELE: Menfî milliyette ve unsuriyet fikrinde ifrat edenlere deriz ki:

Evvelâ

Evvelâ: Şu dünya yüzü, hususan şu memleketimiz, eski zamandan beri çok muhâceretlere ve tebeddülâta ma'rûz olmakla beraber; merkez-i hükûmet-i İslâmiye bu vatanda teşkil olduktan sonra, akvâm-ı sâireden pervâne gibi çokları içine atılıp, tavattun etmişler. İşte bu hâlde; Levh-i Mahfûz açılrsa ancak hakîki unsurlar birbirinden tefrik edilebilir. Öyle ise, hakîki unsuriyet fikrine, hareketi ve hamiyeti bina etmek, mânâsız ve hem pek zararlıdır. Onun içindir ki; menfî milliyetçilerin ve unsuriyet-perverlerin reislerinden ve dine karşı pek lâkayd birisi, mecbur olmuş, demiş: “ Dil, din bir ise, millet birdir. ” Mâdem öyledir; hakîki unsuriyete değil; belki dil, din, vatan münâsebâtına bakılacak. Eğer üçü bir ise, zâten kuvvetli bir millet; eğer biri noksan olursa, tekrar milliyet dâiresine dâhildir.

Sâniyen

Sâniyen: İslâmiyetin mukaddes milliyeti, bu vatan evlâdının hayat-ı ictimâyesine kazandırdığı yüzer fâideden iki fâideyi misâl olarak beyân edeceğiz:

Birinci Fâide

Birincisi: Şu Devlet-i İslâmiye, yirmi-otuz milyon iken, bütün Avrupa'nın büyük devletlerine karşı hayatını ve mevcûdiyetini muhâfaza ettiren, şu devletin ordusundaki Nur-u Kur'ân'dan gelen şu fikirdir: “ Ben ölsem şehîdim, öldürsem gâziyim. ” Kemâl-i şevk ile ve aşk ile ölümün yüzüne gülerek istikbâl etmiş. Dâima Avrupa'yı titretmiş. Acaba dünyada basit fikirli, sâfi kalbli olan neferâtın rûhunda şöyle ulvî fedâkârlığa sebebiyet verecek, hangi şey gösterilebilir? Hangi hamiyet onun yerine ikame edilebilir ve hayatını ve bütün dünyasını severek ona fedâ ettirebilir?..

İkinci Fâide

İkincisi: Avrupa'nın ejderhaları (büyük devletleri) her ne vakit şu devlet-i İslâmiye'ye bir tokat vurmuşlarsa, üçyüz elli milyon İslâmı ağlatmış ve inletmiş. Ve o müstemlekât sâhibleri, onları inletmemek ve sızlatmamak için, elini çekmiş.. elini kaldırırken indirmiş. Şu hiçbir cihette istisğar edilmeyecek manevî ve dâimî bir kuvvetü'z-zahr yerine hangi kuvvet ikame edilebilir? Gösterilsin! Evet o azîm, manevî kuvvetü'z-zahrı, menfî milliyet ile ve istiğnâkârâne hamiyet ile gücendirmemeli ! **26. MEKTUP 6. MESELE**

